

Spis treści

Wstęp	9
1. Rodzina jako środowisko rozwoju dzieci z niepełnosprawnościami	15
1.1. Wprowadzenie	15
1.2. Rozwój psychiczny dziecka w ujęciu paradygmatu społeczno-interakcyjnego	16
1.3. Edukacyjne strategie opiekunów wspomagające rozwój dziecka w środowisku rodzinnym.....	23
1.3.1. Nauczanie zorientowane na strefę najbliższego rozwoju – koncepcja Lwa Wygotskiego.....	23
1.3.2. Techniki oddziaływań wychowawczych ułatwiające nabywanie kompetencji ludzkich – badania Burtona White’a.....	27
1.3.3. Uczenie okolicznościowe – koncepcja Stefana Szumana.....	31
1.3.4. Epizody wspólnego zaangażowania – koncepcja Rudolpha Schaffera	35
1.3.5. Budowanie rusztowania – koncepcja Jerome Brunera i Davida Wooda	37
1.3.6. Upośrednione uczenie – koncepcja Reuvena Feuersteina	40
1.4. Konsekwencje niepełnosprawności dla rozwoju dziecka	44
1.5. Konsekwencje niepełnosprawności dziecka dla funkcjonowania rodziny	54
1.5.1. Rodzina jako system relacji	54
1.5.2. Relacje między małżonkami.....	57
1.5.3. Relacje matka – niepełnosprawne dziecko	60
1.5.4. Relacje ojciec – niepełnosprawne dziecko	64
1.5.5. Relacje niepełnosprawne dziecko – sprawne rodzeństwo	67
1.5.6. Relacje niepełnosprawne dziecko – dziadkowie	71
1.6. Podsumowanie	74
2. Teoretyczne podstawy wczesnego wspomaganie rozwoju dzieci z niepełnosprawnościami	76
2.1. Wprowadzenie	76
2.2. Koncepcje wspomaganie rozwoju.....	77
2.2.1. Humanistyczny model wspomaganie rozwoju Barbary Kaji.....	77
2.2.2. Wspomaganie rozwoju człowieka w ciągu życia – koncepcja Anny Brzezińskiej	83
2.2.3. Wzmacnianie pozytywnie wartościowanych właściwości psychicznych i wpływów środowiska – koncepcja Ireny Obuchowskiej	92
2.2.4. Intensywne wspomaganie rozwoju umysłowego – koncepcja Edyty Gruszczyk-Kolczyńskiej	97
2.2.5. Wspomaganie rozwoju w ujęciu innych autorów	105
2.2.5.1. Całościowe ujęcie wspomaganie rozwoju według Marii Kielar-Turskiej.....	105
2.2.5.2. Wspomaganie rozwoju jako działanie oparte na refleksji – stanowisko Władysławy Pileckiej	108

2.2.5.3.	Humanistyczno-egzystencjalne ujęcie wspomaganie rozwoju według Marii Straś-Romanowskiej.....	110
2.2.5.4.	Koncepcja edukacyjnego wspierania rozwoju Władysława Puśleckiego	113
2.3.	Terminologiczne kontrowersje wokół wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka	115
2.3.1.	Wczesne wspomaganie rozwoju dziecka a wczesna interwencja	115
2.3.2.	Wczesne wspomaganie rozwoju dziecka a inne pojęcia bliskoznaczne.....	122
2.4.	Definicja własna wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka.....	130
2.5.	Wczesne wspomaganie rozwoju dziecka w świetle przepisów prawa oświatowego.....	137
2.6.	Podsumowanie.....	143
3.	Udział rodziny w procesie wczesnego wspomaganie rozwoju dzieci z niepełnosprawnościami	145
3.1.	Wprowadzenie	145
3.2.	Potrzeba włączenia rodziny w proces wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka	146
3.3.	Geneza i założenia paradygmatu wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka skoncentrowanego na rodzinie	150
3.4.	Charakterystyka paradygmatu wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka skoncentrowanego na rodzinie	157
3.5.	Modele wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka w środowisku rodzinnym	162
3.5.1.	Model wspomaganie wzorców rodzinnych interakcji Michaela Guralnicka....	163
3.5.2.	Model wspierających wizyt domowych Robina McWilliama.....	173
3.5.3.	Model wrażliwego nauczania Geralda Mahoneya	184
3.5.4.	Model oddziaływań pośredniczonych przez kontekst Carla Dunsta	194
3.5.5.	Udoskonalony model nauczania w naturalnym środowisku Terry Hancock i Ann Kaiser	202
3.6.	Podsumowanie.....	210
4.	Model wczesnego wspomaganie rozwoju skoncentrowanego na interakcjach rodzice - dziecko z niepełnosprawnością	212
4.1.	Wprowadzenie	212
4.2.	Pojęcie interakcji	213
4.3.	Wpływ interakcji z rodzicami na rozwój dziecka w ujęciu teorii przywiązania	217
4.4.	Charakterystyka modelu wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka skoncentrowanego na interakcjach rodzice - dziecko.....	225
4.4.1.	Rola wrażliwości macierzyńskiej we wczesnym wspomaganie rozwoju dziecka.....	227
4.4.2.	Cechy interakcji wspomagających rozwój dziecka.....	235
4.4.3.	Codienne czynności rodziny jako kontekst wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka	247
4.4.4.	Uwzględnianie ciekawości i zainteresowań dziecka jako warunek skuteczności oddziaływań wspomagających rozwój	255
4.4.5.	Strategie postępowania rodziców w toku interakcji z dzieckiem.....	261

4.5.	Badania nad skutecznością interakcji rodzice – dziecko w procesie wczesnego wspomagania rozwoju	275
4.6.	Podsumowanie.....	282
5.	Współpraca specjalistów z rodzicami w procesie wczesnego wspomagania rozwoju dzieci z niepełnosprawnościami.....	284
5.1.	Wprowadzenie	284
5.2.	Upewnocnienie rodziców jako cel współpracy	285
5.3.	Modele współpracy między specjalistami.....	292
5.4.	Wizyty domowe jako podstawowa forma współpracy specjalistów z rodzicami.....	301
5.5.	Przygotowanie rodziców do wspomagania rozwoju dziecka	310
5.6.	Przygotowanie specjalistów do współpracy z rodzicami	322
5.7.	Podsumowanie.....	329
	Zakończenie	331
	Literatura	337
	Early support of development of children with disabilities in their family environment (Summary)	356